

Cortines contra palaus a 'Il trovatore'

IL TROVATORE de Verdi. Fiorenza Cedolins. Luciana D'Intino. Marco Berti. Vittorio Vitelli. Paata Burchuladze. Cor i Orquestra del Gran Teatre del Liceu. Direcció d'escena: Gilbert DeFlo. Escenografia i vestuari: William Orlandi. Nova coproducció Gran Teatre del Liceu, Théâtre du Capitole de Tolosa de Llenguadoc, Òpera d'Òviedo, La Llotja de Lleida. **LICEU. 2 DE DESEMBRE DE 2009.**

per J. C. C.

Les profundes afinitats amb la tragèdia clàssica, ens fan sentir la necessitat d'«elevant» el melodrama del segle XIX per excel·lència per sobre de la seva anècdota i concebre una realització escènica la forma estètica de la qual pot definir-se com a èpica. El decorat no crea un espai il·lusionista; comenta o narra l'acció. L'espectador se situa davant un esdeveniment dramàtic, més que submergir-s'hi amb tots els seus sentits. Els mitjans estètics del teatre èpic, fins i tot en la seva recerca de la bellesa formal, permeten així una nova lectura d'Il trovatore.

Aquest argumentari tan engrandador encapçala l'escrit del director d'escena Gilbert DeFlo en el programa del Liceu, justificador de la seva proposta dramaturgica d'Il trovatore;

escrit al qual caldria afegir les generoses exhibicions en aquesta línia que el mateix dramaturg va oferir en la conferència de premsa prèvia. Tanmateix, damunt l'escenari, una verbalitat tan convençuda s'ha traduït en una de les produccions més inacceptables que s'han vist al Liceu els darrers anys. Inanició d'idees i prou aparents de recursos de producció es conxorxaren a oferir una proposta sense suc ni bruc –i, per descomptat, sense èpica– que serví de mala manera l'esdeveniment que es pretenia que fos –ho va ser solament en el pla social– la commemoració solemne del desè aniversari de la reconstrucció del Teatre. Cortina rere cortina de fons –de què i què protegien metafòricament?– se succeïen de forma barroera –el recurs d'un parell d'assistents que les re-

MARCO BERTI I
FIORENZA CEDOLINS

collien de forma apressada a cada fi d'escena, impropri del tot– i no ajudaven precisament a justificar l'evangeli del realitzador acabat d'apuntar. Oimés si l'esmentada inanició també es traslladava al tractament actoral.

Deixem-ho córrer: I a fi que tot acabi bé, recordem les magnífiques, excel·lents i tots els elogis que es vulgui que van merèixer Fiorenza Cedolins/Leonora i la debutant Luciana D'Intino/Azucena, absolutament dignes d'un repartiment "millor del món" com demanava Toscanini –o potser Caruso–, per a aquesta obra.

Ambdues van moure's en

una línia de contenció, d'evitar caure en l'esquinçament tràgic que tan afavoreix una obra com aquesta. Per això tot el que va tenir de calidesa, sensibilitat i dramatisme de bona llei la representació, va tenir a elles com a protagonistes, i en el cas de la segona, afavorint els mi-

llors moments de Marco Berti en el duo "L'onda de'suoni místic" del tercer acte. Aquest tenor és sobretot un instrument ben dotat, però es troba més a prop del cal·lígraf rutinari, transcriptor més o menys exacte de notes, que de l'artista amb personalitat, fins i tot incapaç de deixar empremta en l'esperada ària "Di quella pira".

Vittorio Vitelli és un bon cantant, més segur a la tessitura alta que a la baixa, però tampoc li sobra geni. I Paata Burchuladze, un luxe en un paper massa curt per a ell. El cor, més cridaner i accelerat que altres vegades, potser ajudat per una direcció musical molt viva, molt apressada.

RMC
303

Els valors de la contemporaneïtat

TEMPORADA BCN 216. Grup Instrumental BCN 216. Silvia Pérez Cruz, veu. Dir.: Wolfgang Lischke. De Pablo, Rumbau, Mestres Quadreny, Montsalvatge (Guinovart). **L'AUDITORI (SALA ORIOL MARTORELL). 1 DE DESEMBRE DE 2009.**

per M. C. P.

És meritori programar avui dia un concert en què pràcticament totes les obres són estrenes absolutes i, a més, aconseguir que la sala estigui gairebé plena; encara que sigui amb les entrades gratuïtes. Al segon concert del BCN 216 es respirava ambient d'estrena i la curiositat i la incertesa anaven de la mà. Ja és molt, i de molt bo, en un context en què l'actual crisi amb prou feines deixa espai a la cultura, i menys encara a la defensa de nous projectes. I sobretot, si els projectes valen la pena, com en aquest cas.

Dins d'aquest context es van estrenar tres obres de compositors de l'Estat espanyol, dos d'ells catalans, a més d'un

arranjament de les *Cinco canciones negras* de Xavier Montsalvatge per a *ensemble*, fet per Albert Guinovart. En total, quatre peces d'autors contemporanis que van permetre apreciar estils diferents que conviuen en el món creatiu actual i que tenen en comú la recerca de la riquesa tímbrica, del colorisme sonor més enllà de l'expressió d'un missatge explícit. Si es pogués trobar un punt d'arribada per a totes quatre peces, aquest potser seria el del viatge a través del subconscient més purament físic.

Començant per la primera estrena, del bilbaí Luis de Pablo, *Epístola al transeünte*, apel·la a un referent inicial, l'obra del poeta peruà César Va-

llejo, que De Pablo fa servir per deixar-se anar en aquesta evocació de l'inconscient individual que passeja pels carrers d'un nucli urbà contemporani. Aquesta és una obra tímbricament frenètica, on el soroll i la música es confonen, on la fredor de la individualitat i la impersonalitat són les principals protagonistes. Un contrast absolut amb l'obra del jove barceloní Octavi Rumbau (1980), *Le souk*, que s'endinsa en les reaccions epidèrmiques que provoca un mercat sirià, on els colors, les olors, el frenesí i el lirisme d'allò exòtic es barregen en un aparent caos que, malgrat tot, es descobreix en la quotidianitat d'una cultura ancestral. El tractament sonor en aquesta obra és sensual i intel·ligent, molt evocador i prometedor. Resten ganes de veure l'evolució de la seva trajectòria, tot just encetada.

La ironia de Josep Maria Mestres Quadreny en aquesta obra de plena maduresa, les *Sonades d'ací i d'allà*, es ma-

nifesta en el guirigall de sons d'ordre caòtic que s'ordenen momentàniament en el piano i es descobreixen sota la tonada popular "Quan les oques van al camp", tot despertant la riallada del públic. Un toc irònic, com és habitual en la seva obra, que apel·la a la banda sonora d'un galliner, en aquest cas d'oques, de traducció tímbrica molt suggerent.

Last but not least, l'habitual talent d'Albert Guinovart en la seva vessant com a arranjador es va manifestar en aquestes *Cinco canciones negras* de Xavier Montsalvatge, conservant-ne l'esperit original, no tant cubà com mereixerien les tonades, però sí juganer i amb el punt de vista occidental que Montsalvatge els havia atorgat. Llàstima, però, que la proposta d'oferir una veu no-lírica però sí de tècnica jazzística com la de la jove Silvia Pérez Cruz, es va veure truncada per l'horrible amplificació, la seva falta de projecció vocal i una monòtona interpretació.